

Prof. Dr. Rayegân KENDER

Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Deniz Ticareti ve Sigorta Hukuku
Öğretim Üyesi

**TÜRKİYE'DE
HUSUSİ SİGORTA
HUKUKU**

**Sigorta Müessesesi
Sigorta Sözleşmesi**

6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu Hükümleri İşlenmiştir

İÇİNDEKİLER

ON DÖRDÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ	vii
ON ÜÇÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ	viii
ON İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	ix
ON BİRİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	x
ONUNCU BASKIYA ÖNSÖZ.....	xi
BİRİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	xii
İÇİNDEKİLER.....	xiii
BİBLİYOGRAFYA.....	xix
KISALTMALAR.....	xxix

Birinci Bölüm

SİGORTA, ÖNEMİ VE TARİHİ GELİŞİMİ

I. SİGORTA	1
II. SİGORTANIN ÖNEMİ.....	6
III. SİGORTA KONUSUNDA ULUSLARARASI KURULUŞLAR...9	
A. Uluslararası Sigorta Hukuku Derneği (AIDA)	9
B. Avrupa Sigortalar Komitesi (C.E.A.)	14
C. Avrupa Birliğinde Sigorta	15
IV. TARİHİ GELİŞİM	18
A. Genel Olarak	18
B. Türkiye’de.....	20

İkinci Bölüm

SİGORTA HUKUKU

I.	KONUNUN TAYİNİ.....	23
II.	KAYNAKLAR.....	24
	A. Kanunlar	24
	B. Yönetmelikler	29
	C. Sigorta Genel Şartları.....	32
	D. Mahkeme İçtihatları ve Doktrin	34

Üçüncü Bölüm

SİGORTA MÜESSESELERİ HUKUKU

I.	SİGORTACILIK YAPAN MÜESSESELER.....	35
	A. Genel Olarak	35
	B. Türkiye’de.....	36
II.	SİGORTA ŞİRKETLERİNİN BAŞKA KONUDA ÇALIŞAMAMALARI.....	37
III.	SİGORTA ŞİRKETLERİNİN TACİR SIFATI	39
IV.	SİGORTA ŞİRKETLERİNİN KONTROLÜ	40
	A. Genel Olarak	40
	B. Kontrol Sistemleri.....	42
	1. Aleniyet sistemi	43
	2. Normatif sistem.....	43
	3. Maddî (material) kontrol sistemi	43
	C. Kontrol Kanunları	45
	D. Türkiye’de Sigorta Şirketlerinin Kontrolü.....	46
	1. Başlangıçtaki kontrol	47
	a. Ruhsat	47
	2. Çalışma süresi içinde kontrol.....	58
	a. Sigorta şirketlerinin mükellefiyetleri	58
	b. Kontrol makamının mükellefiyetleri:	64
	aa. Sigortacılık faaliyetlerini kontrol:	64
	bb. Tarife ve Genel Şartların Kontrolü:	70
	3. Sona Ermede Kontrol:	74
	a. Sona Erme Halleri:	74

b. Tasfiye:	82
4. Kontrol Makamı.....	86
a. Teşekkül tarzı ve yetkileri	86
b. Kontrol makamının mesuliyeti	94
c. Meslek Örgütlenmeleri.....	95
5. Müeyyideler	103
6. Yabancı Sigorta Şirketleri	108
7. Sigorta fonlarının yatırımı.....	110
V. SİGORTA DENETİM HUKUKUNUN BAZI EKONOMİK HUKUK ALANLARI İLE İLİŞKİSİ.....	112
A. Sigorta Denetim Hukuku ve Bankacılığın Denetimi.....	112
B. Sigorta Denetim Hukuku ve Tüketicinin Korunması	113
C. Sigorta Denetim Hukuku ve Rekabetin Korunması	119
VI. SİGORTA ARACILARI	122
A. Genel Olarak	122
B. Türkiye’de.....	124
1. Acentalar	124
2. Brokerler.....	135
C. Sigorta Aracılarının Kontrolü.....	138
1. Acentalar	139
2. Brokerler.....	145
VII. SİGORTACILIK KANUNUNDA DÜZENLENEN SİGORTA SÖZLEŞMESİ HUKUKUNA İLİŞKİN KURUMLAR.....	147
A. Sigorta Acenteleri İcra Komitesi.....	147
B. Sigorta Eksperleri İcra Komitesi:	150
C. Güvence Hesabı.....	157
D. Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirme	159

Dördüncü Bölüm

SİGORTA SÖZLEŞMESİ HUKUKU

I. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN TARİFİ, AKDİ, NEVİLERİ VE TÂBİ OLDUĞU HÜKÜMLER.....	163
A. Sigorta sözleşmesinin tarifi	163
B. Sigorta sözleşmesinin akdi.....	171

C. Sigorta sözleşmesinin senede bağlanması.....	178
D. Özel sözleşme şekilleri.....	188
1. Muvakkat sigorta kuvertürü.....	188
2. Abonman Sigorta Sözleşmesi.....	189
3. Birleştirilmiş sözleşmeler.....	189
E. Sigorta sözleşmesine uygulanacak hükümler.....	190
F. Sigorta sözleşmesinin yorumu.....	191
II. SİGORTA SÖZLEŞMESİ YAPMA MECBURİYETİ.....	196
A. Sigorta sözleşmesi yapma bakımından.....	196
B. Sigorta sözleşmesinin Türkiye’de yapılması mecburiyeti.....	204
III. SİGORTA SÖZLEŞMELERİNİN TASNİFİ.....	205
IV. SİGORTA SÖZLEŞMESİNDE TARAFLAR ve İLGİLİLER....	215
A. Sigortacı.....	215
B. Sigorta ettiren.....	215
C. Zarar sigortasında ilgili üçüncü şahıslar.....	220
1. Sigortalı.....	220
2. Sigorta edilen menfaatin değişmesi.....	223
3. Taşınmaz üzerinde rehinli alacaklı.....	224
4. Trafik mali mesuliyet sigortasında zarar gören üçüncü kişiler.....	225
D. D.Sorumluluk Sigortalarında zarar gören üçüncü kişiler.....	226
E. Hayat sigortasında ilgili şahıslar.....	227
1. Sigortalı (riziko şahsı).....	227
2. Lehdar (sigortadan faydalanan şahıs).....	228
V. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ.....	231
A. Anlaşma ile.....	231
B. Kanun icabı.....	231
C. İdarî tasarruf ile.....	231
D. Tek taraflı irade beyanı ile.....	232
VI. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN SÜRESİ.....	232
A. Şeklî (formel) sigorta süresi.....	232
B. Maddî (material) sigorta süresi.....	233
C. Teknik süre.....	233
D. Süreler arasındaki münasebet.....	234
VII. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN HÜKÜMLERİ.....	234
A. Sigorta ettirenin yükümlülükleri.....	234

1. Sigorta ettirenin prim ödeme borcu	235
a. Prim.....	235
b. Prim miktarının tesbiti.....	235
c. Primin ödenme zamanı.....	240
d. Primin ödenme yeri.....	241
e. Primin ödenme şekli.....	243
f. Prim borcunun ödenmemesinin sonuçları	244
aa. İlk primin ödenmemesi	244
bb. Sonraki primlerin ödenmemesi.....	246
cc. Hayat sigortalarında prim ödenmemesinin sonuçları	249
g. Prim ödeme borcunun sona ermesi	252
2. Sigorta ettirenin görevleri	253
a. Genel olarak.....	253
b. Kanunda düzenlenen görevler.....	259
aa. Sözleşme yapılırken	259
bb. Sigorta süresi içinde.....	271
cc. Rizikonun gerçekleşmesi halinde.....	280
aaa. Rizikonun gerçekleştiğini ihbar görevi	280
bbb. Bilgi verme ve araştırma yapılmasına izin verme yükümlülüğü.....	284
ccc. Zarar önleme, azaltma ve sigortacının rucü haklarını koruma yükümlülüğü	285
dd. Sair görevler	287
c. Sigorta genel şartlarında düzenlenen görevler	287
B. Sigortacının Riziko Taşıma Borcu (Sigorta Himayesi)	292
1. Genel olarak	292
2. Rizikonun tayini	293
3. Sigorta edilen riziko	294
4. Sigorta edilen rizikonun sınırlandırılması.....	296
a. İstisnalar.....	296
b. Rizikonun gerçekleştirilmesi	299
5. Sigorta himayesi	302
a. Sigorta edilen ilişki	302
b. Sigorta himayesinin sınırları	307
aa. Sigorta bedeli.....	307

bb. Sigorta zararı	308
cc. Sigorta değeri	308
6. Sigorta himayesini sınırlayan unsurların ortaya çıkardığı sigorta hukuku kavramları	311
a. Eksik Sigorta.....	311
b. Aşkın sigorta	313
c. Birden çok sigorta	317
aa. Müşterek sigorta	317
bb. Çifte sigorta	321
cc. Kısmî sigorta	322
7. Sigortacının ödemesi.....	323
a. Borç miktarının tayini	324
b. İlliyyet ve isbat problemleri.....	329
c. Prosedür	330
8. Zamanaşımı.....	338
9. Sigortacılıkta tahkim	339
10. Sigorta ettirenin(varsa sigortalı, lehdarın) sigorta tazminatı veya bedelini talep hakkı.....	344
VIII. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ.....	348
IX. SİGORTACININ HALEFİYETİ.....	351
A. Halefiyyetin şartları.....	352
B. Halefiyyete müsteniden açılacak dava	356
1. Süre.....	356
2. Yetkili Mahkeme– Görevli Mahkeme.....	358
3. Talebin kapsamı	359
C. Sigorta ettirenin halefiyyeti ihlâl edici hareketleri.....	360

EKLER

EK 1: SİGORTA ACENTELERİ YÖNETMELİĞİ	369
EK 2: SİGORTA VE REASÜRANS BROKERLERİ YÖNETMELİĞİ	383
EK 3: SİGORTA SÖZLEŞMELERİNDE BİLGİLENDİRMEYE İLİŞKİN YÖNETMELİK	395
EK 4: ZORUNLU SİGORTA TAKİBİNE İLİŞKİN YÖNETMELİK.....	405
EK 5: SİGORTACILIKTA TAHKİME İLİŞKİN YÖNETMELİK.....	409